

Sygn. akt *XVII AmA 63/14*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Maria Witkowska</i>
Protokolant –	sekretarz sądowy Aneta Gąsińska

po rozpoznaniu 12 października 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania *(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” z siedzibą we W. (dawniej (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W.)*

przeciwko *Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania *(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” z siedzibą we W. (dawniej (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W.)* od Decyzji częściowej Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 31 grudnia 2013 r. Nr *(...)*

1. ***uchyla zaskarżoną Decyzję w pkt VI i w pkt VIII.6.,***
2. ***oddala odwołanie w pozostałej części,***
3. ***zasądza od (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” z siedzibą we W. (dawniej (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W.) na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.***

SSO Maria Witkowska

Sygn. akt XVII AmA 63/14

UZASADNIENIE

Decyzją częściową Nr *(...)* z dnia 31 grudnia 2013 r. pozwany Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu przeciwko *(...) Sp. z o.o. z siedzibą we W.,* wszczętego z urzędu, postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów:

I. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie ww. przedsiębiorcy polegające na zamieszczeniu

w stosowanym wzorcu umowy pn. „Umowa Pożyczki Nr (...)”, postanowienia przewidującego, że w przypadku odstąpienia od umowy pożyczki z ww. przedsiębiorcą konsument jest zobowiązany do spłaty odsetek jako iloczyn tzw. Opłaty Administracyjnej, naliczanej od udzielonej pożyczki zgodnie z tabelą określoną w umowie oraz ilorazu liczby dni, które minęły od momentu otrzymania pożyczki przez klienta do momentu spłaty pożyczki na rachunek przedsiębiorcy oraz liczby dni, na które została zaciągnięta dana pożyczka, tj. kwoty wielokrotnie wyższej od kwoty naliczanej zgodnie z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim, co stanowi naruszenie art. 54 ust. 1 i ust. 4 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 126, poz.715 ze zm.) i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 10 grudnia 2012 roku.

II. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie ww. przedsiębiorcy polegające na niezamieszczaniu w reklamach pożyczki, które zawierają dane dotyczące rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (r.r.s.o.), informacji o stopie oprocentowania kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu, całkowitej kwocie kredytu oraz informacji o czasie obowiązywania umowy, całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta oraz wysokości rat, co stanowi naruszenie przepisu art. 7 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 oraz ust. 2 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 126, poz. 715 ze zm.) i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 31 sierpnia 2012 roku.

III. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie ww. przedsiębiorcy polegające na zastosowaniu w reklamach pożyczki haseł: „(...)”, „(...)”, „(...)”, które mogą wprowadzać konsumenta w błąd poprzez wywołanie u niego błędnego przekonania o pewności uzyskania kredytu bez względu na wynik oceny ryzyka kredytowego, co stanowi niedozwoloną praktykę rynkową określoną w art. 4 ust. 1 i 2 w zw. z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr. 171, poz. 1206) i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 1 stycznia 2013 roku.

IV. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie ww. przedsiębiorcy polegające na zastosowaniu reklamy pożyczki hasła „(...)”, podczas gdy na reklamach wraz z informacją napisaną bardzo drobną czcionką że „(...)”, która - poprzez nieprzekazanie przez przedsiębiorcę w sposób jasny, istotnych informacji dotyczących pożyczki - stanowi niedozwoloną praktykę rynkową określoną w art. 4 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr. 171, poz. 1206) i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 31 lipca 2012 roku.

V. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie ww. przedsiębiorcy polegające na:

- niepodawaniu w formularzu informacyjnym, dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o wysokości stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co może stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 12 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.);

- niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.) i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 2 sierpnia 2013 roku.

VI. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie ww. przedsiębiorcy polegające na stosowaniu postanowienia wzorca umowy, które zostało wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 ze zm.), poprzez zamieszczenie we wzorcu umowy „Umowa pożyczki Nr (...)” postanowienia o treści: „(...)” i nakazał zaniechanie jej stosowania.

VII. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie ww. przedsiębiorcy polegające na podawaniu w umowie nieprawdziwych informacji o całkowitej kwocie do zapłaty poprzez informowanie, że opłata administracyjna stanowi całkowitą kwotę do zapłaty przez pożyczkobiorcę, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. nr 171, poz. 1206) i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 2 sierpnia 2013 roku.

VIII. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów nałożył na (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W.:

1. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 102 415 zł (słownie złotych: sto dwa tysiące czterysta piętnaście), płatną do budżetu państwa;

2. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w pkt II sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 20 863 zł (słownie złotych: dwadzieścia tysięcy osiemset sześćdziesiąt trzy), płatną do budżetu państwa;

3. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w pkt III sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 20 863 zł (słownie złotych: dwadzieścia tysięcy osiemset sześćdziesiąt trzy), płatną do budżetu państwa;

4. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w pkt IV sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 20 863 zł (słownie złotych: dwadzieścia tysięcy osiemset sześćdziesiąt trzy), płatną do budżetu państwa;

5. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w pkt V sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 23 896 zł (słownie złotych: dwadzieścia trzy tysiące osiemset dziewięćdziesiąt sześć), płatną do budżetu państwa;

6. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w pkt VI sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 22 759 zł (słownie złotych: dwadzieścia dwa tysiące siedemset pięćdziesiąt dziewięć), płatną do budżetu państwa;

7. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w pkt VII sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 17 069 zł (słownie złotych: siedemnaście tysięcy sześćdziesiąt dziewięć), płatną do budżetu państwa.

Od niniejszej Decyzji odwołanie złożył powód - (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W., zaskarżając Decyzję w zakresie pkt I, III, IV, V, VI, VIII.

Powód zarzucił Prezesowi UOKiK:

1. naruszenie art. 9 kpa i art. 10 kpa w zw. z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów przez zaliczenie w poczet materiału dowodowego „części” materiałów zebranych w trakcie postępowań wyjaśniających o sygn. (...) oraz o sygn. (...) bez dokładnego określenia, jakie informacje i dokumenty zostały zaliczone w poczet dowodów, wskutek czego wnoszący odwołanie nie został należycie i wyczerpująco poinformowany o okolicznościach faktycznych i prawnych sprawy, a tym samym ograniczone zostało jego prawo do czynnego udziału w postępowaniu przed Prezesem UOKiK,

i w konsekwencji wniósł o:

stwierdzenie nieważności Decyzji na podstawie art. 156 § 1 pkt 2) kpa, w związku z naruszeniem art. 9 kpa i art. 10 kpa w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

2. z ostrożności - w przypadku nieuznania przez Sąd bądź Prezesa UOKiK (w trybie art. 81 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów) powyższego zarzutu nieważności Decyzji - Prezesowi UOKiK zarzucił także:

2.1 naruszenie art. 24 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez jego błędną wykładnię wyrażającą się w nieprawidłowym przyjęciu, że stosowanie przez przedsiębiorcę postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem SOKiK i wpisanych do rejestru może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy (niebędącego stroną postępowania o uznanie postanowienia wzorca za niedozwolone) za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i w konsekwencji nieuzasadnione zastosowanie art. 26 ust. 1 oraz art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez wydanie Decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazanie jej zaniechania oraz nałożenie na wnoszącego odwołanie kary pieniężnej zamiast zastosowania art. 105 § 1 kpa w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co skutkowałoby umorzeniem postępowania;

2.2 naruszenie art. 24 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez jego nieuzasadnione zastosowanie i nieprawidłowe przyjęcie, że (...) sp. z o.o. naruszył obowiązek udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, mimo że okoliczności sprawy nie uzasadniały takiej oceny, tj. niepodawanie w Umowach pożyczki oraz w formularzu informacyjnym wysokości stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego w wartości liczbowej nie narusza obowiązków informacyjnych wynikających z ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim;

2.3 naruszenie art. 24 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 oraz art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym przez ich nieuzasadnione zastosowanie i nieprawidłowe przyjęcie, że działanie (...) polegające na zastosowaniu w reklamach pożyczki hasła: „(...)”, „(...)”, „(...)” wprowadzało konsumentów w błąd poprzez wywołanie u nich błędnego przekonania o pewności uzyskania kredytu bez względu na wynik oceny ryzyka kredytowego;

2.4 naruszenie art. 24 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 oraz art. 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym przez ich nieuzasadnione zastosowanie i nieprawidłowe przyjęcie, że działanie (...) polegające na zastosowaniu w reklamach pożyczki hasła „(...)” wraz z informacją, że „(...)”, stanowi niedozwoloną praktykę rynkową poprzez nieprzekazanie przez przedsiębiorcę w sposób jasny istotnych informacji dotyczących pożyczki;

2.5 naruszenie art. 24 ust. 1 oraz ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez jego nieuzasadnione zastosowanie i nieprawidłowe przyjęcie, że działanie (...) sp. z o.o. polegające na zamieszczeniu w stosowanym wzorcu umowy „Umowa pożyczki Nr (...)” postanowienia przewidującego, że w przypadku odstąpienia od umowy pożyczki z ww. przedsiębiorcą, konsument jest zobowiązany do spłaty odsetek jako iloczynu tzw. Opłaty Administracyjnej, naliczanej od udzielonej pożyczki zgodnie z tabelą określoną w umowie oraz ilorazu liczby dni, które minęły od

momentu otrzymania pożyczki przez klienta do momentu spłaty pożyczki na rachunek przedsiębiorcy oraz liczby dni, na które została zaciągnięta dana pożyczka, stanowi naruszenie art. 54 ust. 1 i ust. 4 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim i w konsekwencji nieuzasadnione zastosowanie art. 27 ust. 1 i 2 oraz art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez wydanie Decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzeniu zaniechania jej stosowania oraz o nałożeniu na wnoszącego odwołanie kary pieniężnej zamiast zastosowania art. 105 § 1 kpa w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co skutkowałoby umorzeniem postępowania;

a ponadto, niezależnie od zarzutów wskazanych w pkt 2.1 - 2.4, zarzucił także:

2.6 naruszenie art. 111 w zw. z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów:

2.6.1 przez nieuwzględnienie przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej okoliczności uzasadniających nałożenie kary w szczególnie niskiej wysokości - tj. okoliczności, że:

(i) brak było wytycznych co do sposobu realizacji nowych przepisów ustawy o kredycie konsumenckim,

(ii) Prezes UOKiK opublikował przedmiotowe wytyczne już po wszczęciu postępowania właściwego oraz po przedstawieniu (...) zarzutów;

oraz

2.6.2 przez nieuwzględnienie przy ustalaniu wysokości kary okoliczności uzasadniających zmniejszenie kwoty bazowej kary oraz niewłaściwe uwzględnienie wszystkich okoliczności łagodzących sprawę tj. okresu trwania naruszeń, czasu ich zaniechania, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim oraz wpływu naruszeń na sytuację konsumentów,

mimo że zgodnie z opublikowanymi przez Prezesa UOKiK Wyjaśnieniami w sprawie ustalania wysokości kar pieniężnych za stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przy wymiarze kary należało uwzględnić zarówno okoliczności uzasadniające nałożenie kary w szczególnie niskiej wysokości, jak i okoliczności uzasadniające zmniejszenie kwoty bazowej kary.

3. Wskazując na zarzuty wymienione w pkt 2 (na wypadek nieuwzględnienia zarzutu i żądania z pkt 1) wniósł o:

3.1 uchylenie zaskarżonej Decyzji w części tj. w zakresie pkt I, III, IV, V, VI oraz VIII, przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 81 § 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i umorzenie w tej części postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów na podstawie art. 105 § 1 kpa w zw. z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

3.2 ewentualnie, gdyby Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie podzielił zarzutów wskazanych w punkcie 2 powyżej, wniósł o:

- zmianę zaskarżonej Decyzji w części przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 81 § 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i zmniejszenie nałożonej na wnoszącego odwołanie kary pieniężnej w ten sposób, aby nałożona kara mogła zostać uznana za karę pieniężną w szczególnie niskiej wysokości (w ocenie wnoszącego odwołanie, karą w szczególnie niskiej wysokości byłaby kara w kwocie nie wyższej niż: 10.000 zł, zaś w odniesieniu do poszczególnych praktyk karami w szczególnie niskiej wysokości byłyby kary nie wyższe niż:

(i) ppkt 1 pkt VIII sentencji Decyzji - 4.000 zł;

(ii) ppkt 2 pkt VIII sentencji Decyzji - 1.000 zł;

((...)) ppkt 3 pkt VIII sentencji Decyzji - 1.000 zł;

(iv) ppkt 4 pkt VIII sentencji decyzji - 1.000 zł;

(v) ppkt 5 pkt VIII sentencji decyzji - 1.000 zł;

(vi) ppkt 6 pkt VIII sentencji decyzji - 1.000 zł;

(vii) ppkt 7 pkt VIII sentencji decyzji - 1.000 zł),

3.3 ewentualnie, gdyby Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie znalazł podstaw do nałożenia kary w szczególnie niskiej wysokości, wniósł o:

- zmianę zaskarżonej Decyzji w części przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 479^{31a} § 3 kpc i zmniejszenie nałożonej na wnoszącego odwołanie kary pieniężnej w ten sposób, aby nałożona kara uwzględniała wszystkie okoliczności sprawy tj. okres trwania naruszeń, czas ich zaniechania, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim oraz wpływ naruszeń na sytuację konsumentów, czyli okoliczności nieuwzględnione, zdaniem powoda, przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

3.4 na wypadek, gdyby Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie uchylił ani nie zmienił zaskarżonej Decyzji w sposób wskazany powyżej, wniósł o:

- uchylenie zaskarżonej Decyzji w części tj. w zakresie pkt I, III, IV, V, VI oraz VIII Decyzji przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na podstawie art. 479^{31a} § 3 kpc, gdyż nie było podstaw do jej wydania,

3.5 ewentualnie, gdyby Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie podzielił zarzutów wskazanych w punkcie 2 powyżej, wniósł o:

- zmianę zaskarżonej Decyzji w części przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 479^{31a} § 3 kpc i zmniejszenie nałożonej na wnoszącego odwołanie kary pieniężnej w ten sposób, aby nałożona kara mogła zostać uznana za karę pieniężną w szczególnie niskiej wysokości (w ocenie wnoszącego odwołanie karą w szczególnie niskiej wysokości byłaby kara w kwocie nie wyższej niż: 10.000 zł, zaś w odniesieniu do poszczególnych praktyk karami w szczególnie niskiej wysokości byłyby kary nie wyższe niż:

(i) ppkt 1 pkt VIII sentencji decyzji - 4.000 zł;

(ii) ppkt 2 pkt VIII sentencji decyzji - 1.000 zł;

(iii) ppkt 3 pkt VIII sentencji decyzji - 1.000 zł;

(iv) ppkt 4 pkt VIII sentencji decyzji - 1.000 zł;

(v) ppkt 5 pkt VIII sentencji decyzji - 1.000 zł;

(vi) ppkt 6 pkt VIII sentencji decyzji - 1.000 zł;

(vii) ppkt 7 pkt VIII sentencji decyzji - 1.000 zł),

3.6 ewentualnie, gdyby Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie znalazł podstaw do nałożenia kary w szczególnie niskiej wysokości, wniósł o:

- zmianę zaskarżonej Decyzji w części przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie art. 479^{31a} § 3 kpc i zmniejszenie nałożonej na wnoszącego odwołanie kary pieniężnej w ten sposób, aby nałożona kara uwzględniała wszystkie okoliczności sprawy tj. okres trwania naruszeń, czas ich zaniechania, stopień oraz okoliczności naruszenia

przepisów ustawy o kredycie konsumenckim oraz wpływ naruszeń na sytuację konsumentów, czyli okoliczności nieuwzględnione, zdaniem powoda, przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Ponadto powód wniósł o:

4. zasądzenie od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz wnoszącego odwołanie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych;

5. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów powołanych w uzasadnieniu odwołania na okoliczności tam wskazane, tj.:

5.1 dowodu z dokumentu znajdującego się w aktach postępowania przed Prezesem UOKiK ((...)), tj. pisma (...) z dnia 10.12.2012 r. wraz załącznikami (tj. Załącznik nr (...) - Pełnomocnictwo, dowód uiszczenia opłaty skarbowej i oryginał odpisu z KRS; Załącznik nr (...) - Wzorzec umowy obowiązujący z dniem 10.12.2012 r.; Załącznik nr (...) - przykład wypłaconej pożyczki i jej zwrot po wypowiedzeniu umowy przez klienta; Załącznik nr (...) - reklamy rozpowszechniane od 3.08.2012; Załącznik nr (...) - sprawozdanie finansowe (...) za 2011.) (w aktach postępowania przed Prezesem UOKiK o sygn. (...)) na okoliczność treści tego pisma oraz załączonych dokumentów;

5.2 dowodu z dokumentu znajdującego się w aktach postępowania przed Prezesem UOKiK ((...)), tj. pisma (...) z dnia 2.08.2013 r. wraz załącznikami (tj. Załącznik nr (...) - Wzorzec Umowy pożyczki; Załącznik nr (...) - Wzorzec pożyczki formularza informacyjnego; Załącznik nr (...) - zmieniony wzorzec Umowy pożyczki; Załącznik nr (...) - Zmieniony wzorzec formularza informacyjnego; Załącznik nr (...) - Odpis umowy pomiędzy (...) a (...) sp. z o.o.; Załącznik nr (...) - Oplata od pełnomocnictwa) (w aktach postępowania przed Prezesem UOKiK o sygn. (...)) na okoliczność treści tego pisma oraz załączonych dokumentów.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., po zmianie nazwy i siedziby (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” z siedzibą we W., prowadzi działalność gospodarczą pod numerem (...) w Krajowym Rejestrze Sądowym. Spółka świadczy usługi m.in. na rzecz konsumentów w zakresie udzielania pożyczek (65, 22, Z - pozostałe formy udzielania kredytów i 67, 13, Z - działalność pomocnicza finansowa, gdzie indziej niesklasyfikowana) (dowód: k. 129-130 akt adm., k. 110- 112 akt sąd.).

Od początku 2012 r. ww. Spółka działająca na obszarze całego kraju, wprowadziła do obrotu wzór umowy pod nazwą „Umowa pożyczki Nr (...)”, w oparciu o który zawierała z konsumentami umowy w zakresie udzielania na ich rzecz pożyczek pieniężnych. Umowa reguluje m.in. zasady analizy wniosku o pożyczkę, terminy zwrotu pożyczki i zasady naliczania dodatkowych opłat w przypadku ich nieprzestrzegania, kwestię przekazania klientowi pożyczki oraz kwestię prawa do odstąpienia od umowy. Do wymienionej umowy dołączane są wzorce: „Formularz odstąpienia od umowy” oraz „Formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego”. W 2011 r. Spółka zawarła 153 105 umów kredytowych, natomiast w trzech kwartałach 2012 r. – co najmniej 134 749 umów (dowód: k. 3-4, 5-8, 9, 10- 13, akt adm. oraz k. 7 załącznika do akt adm. głównych).

W „Umowie pożyczki Nr (...)” zamieszczono pkt 6.3., zgodnie z którym: „(...)”. Przedmiotowa opłata jest naliczana jak w poniższych tabelach zamieszczonych we wzorcu umowy:

Kwota	Termin	Opłata Administracyjna- Koszt pożyczki	Całkowita kwota do zapłaty przez Klienta (PLN)
-------	--------	---	--

100 zł	15 dni	25	125
200 zł	15 dni	50	250
300 zł	15 dni	75	375
400 zł	15 dni	100	500
500 zł	15 dni	125	625
600 zł	15 dni	150	750
700 zł	15 dni	175	875
800 zł	15 dni	200	1000
200 zł	30 dni	79	279
300 zł	30 dni	103	403
400 zł	30 dni	131	531
500 zł	30 dni	165	665
600 zł	30 dni	205	805
700 zł	30 dni	222	922
800 zł	30 dni	250	1050
900 zł	30 dni	280	1180
1000 zł	30 dni	285	1285
1100 zł	30 dni	330	1430
1200 zł	30 dni	360	1560

Kwota	Termin	Opłata Administracyjna-Koszt Pożyczki	Całkowita kwota do zapłaty przez Klienta (PLN)	Liczba rat	Wysokość raty
1000 zł	60 dni	550	1550	2	775 zł
1100 zł	60 dni	600	1700	2	850 zł
1200 zł	60 dni	650	1850	2	925 zł
1300 zł	60 dni	705	2005	2	1003 zł
1400 zł	60 dni	750	2150	2	1075 zł
1500 zł	60 dni	800	2300	2	1150 zł
1600 zł	60 dni	850	2450	2	1225 zł
1700 zł	60 dni	900	2600	2	1300 zł
1800 zł	60 dni	950	2750	2	1375 zł
1900 zł	60 dni	1000	2900	2	1450 zł
2000 zł	60 dni	1050	3050	2	1525 zł

Jednocześnie, zgodnie z pkt 7.3. Umowy: „(...)” Natomiast, stosownie do pkt 7.4 Umowy: „(...)” (dowód: k. 5- 8 akt adm.).

Postanowienia te w powyższej wersji były stosowane przez Spółkę do 10 grudnia 2012 r., w nowym wzorcu Umowy zmieniono je lub wykreślono (dowód: k. 40-41, 46, 50- 54 akt adm.).

W ramach działalności promującej swoją ofertę w zakresie pożyczek dla ludności, w okresie maj - lipiec 2012 r., Spółka rozpowszechniała materiały reklamowe, dystrybuowane we własnych punktach obsługi klienta (ulotki papierowe) oraz przez Internet (pliki graficzne), które zawierały następujące hasła: „ (...)”, „(...)”, „(...)”. Tym niemniej Spółka dokonywała oceny ryzyka kredytowego (dowód: karta 7- 8 załącznika do akt głównych adm.). Przedmiotowe materiały reklamowe z zakwestionowanymi hasłami były dostępne dla klientów maksymalnie do końca grudnia 2012 r. a ich dystrybucja nie była już wznawiana (dowód: karta 21F-21I, 78-80 i 82 akt adm.).

W lipcu 2012 r. Spółka rozpropagowała w gazetkach jednej z sieci handlowych reklamę zawierającą hasło: „(...)”. Jednocześnie na reklamach tych zamieszczono (napisany bardzo drobną czcionką) komunikat informujący, że „(...)”. W dalszym ciągu tekstu również małą czcionką podano informację o wysokości r.r.s.o. - 23 000%. (dowód: karta 21I, 43, 45 akt adm.)

W „Umowie pożyczki Nr (...)” oraz w dokumencie pn. „(...)” Spółka nie zamieściła informacji o wysokości stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego. W obu dokumentach zawarta jest natomiast informacja dotycząca oprocentowania zadłużenia przeterminowanego. Zgodnie z pkt 6.9 Umowy: „(...)”. Z kolei w formularzu informacyjnym, w pkt 3 „Koszty kredytu” zamieszczono zapis - „(...)”. (dowód: k. 7 i 12 akt adm.)

Obydwie regulacje dotyczące stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego zostały zmienione z dniem 02 sierpnia 2013 r. (dowód: k. 105 -107 akt adm.).

W Umowie, spółka zamieściła pkt 6.11., zgodnie z którym: „(...)”. (dowód: k. 7 akt adm.)

W Rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc znajdują się następujące postanowienia o treści:

- „Opłata za sporządzenie i wysłanie lub doręczenie wezwania do zapłaty raty (rat) kredytu lub odsetek - od każdego wezwania - 20 zł” (postanowienie wpisane pod pozycją 3852 na podstawie wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 04 lipca 2012 r. o sygn. akt XVII AmC 5205/11 w sprawie z powództwa Stowarzyszenia (...) w P. przeciwko Bankowi (...)w K.)

- „Opłata za wezwanie do zapłaty i wypowiedzenie umowy (pożyczkobiorca) - 20 zł” (postanowienie wpisane pod pozycją 4090 na podstawie wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 08 grudnia 2011 r. o sygn. akt XVII AmC 2905/11 w sprawie z powództwa Stowarzyszenia (...) w P. przeciwko (...) w (...) D. w D.)

Spółka osiągnęła w 2012 roku przychód w wysokości (...) zł (dowód: dokument CIT-8 za rok 2012, k. 86-89 akt adm.).

Powyższy stan faktyczny został ustalony przez Sąd w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, nie kwestionowane przez strony.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie w zakresie, w jakim dotyczy pkt I, III, IV i V Decyzji oraz pkt VIII Decyzji co do kar nałożonych za naruszenia powoda określone w ww. punktach Decyzji, w tej bowiem części zaskarżona Decyzja jest słuszna i znajduje oparcie w przepisach prawa.

We wskazanych punktach I, III, IV i V Decyzji Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów określił niedozwolone praktyki stosowane przez (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. - po zmianie nazwy i siedziby (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” z siedzibą we W.. Wszystkie te praktyki, zdaniem Prezesa UOKiK, naruszają zbiorowe interesy konsumentów w myśl art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.).

Zgodnie z art. 24 ust. 1 powołanej ustawy zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W myśl art. 24 ust. 2 tej ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy, w tym w szczególności:

- 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.);
- 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji;
- 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Oceny, czy w danym przypadku mamy do czynienia z praktyką określoną w art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów możemy zatem dokonać na podstawie ustalenia łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- 1) bezprawności działania przedsiębiorcy,
- 2) godzenia tymi działaniami w zbiorowy interes konsumentów.

Nie budzi wątpliwości w niniejszej sprawie, że powód jest przedsiębiorcą i że podejmuje działania w obrocie z konsumentami. Rozstrzygnięcia wymaga więc kwestia, czy działania opisane w stanie faktycznym sprawy są bezprawne i czy naruszają zbiorowe interesy konsumentów.

O bezprawności w rozumieniu powołanego przepisu możemy mówić, gdy zachowanie przedsiębiorcy - czyli jego działanie, jak również zaniechanie - jest sprzeczne z powszechnie obowiązującym porządkiem prawnym, a więc zarówno z normami prawnymi, jak również z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Bezprawność jest przy tym obiektywnym czynnikiem, a więc jest niezależna od winy i jej stopnia, jak również bez znaczenia jest świadomość istnienia naruszeń. Bezprawność jest także niezależna od wystąpienia szkody.

W odniesieniu do zachowań Przedsiębiorcy opisanych w pkt I i V Decyzji ich bezprawność należy wywieść w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 126, poz. 715 ze zm.).

W pkt I Decyzji chodzi o działanie polegające na zamieszczeniu w stosowanym wzorcu umowy pn. „Umowa Pożyczki Nr (...)”, postanowienia przewidującego, że w przypadku odstąpienia od umowy pożyczki konsument jest zobowiązany do spłaty odsetek jako iloczyn tzw. Opłaty Administracyjnej, naliczanej od udzielonej pożyczki zgodnie z tabelą określoną w umowie oraz ilorazu liczby dni, które minęły od momentu otrzymania pożyczki przez klienta do momentu spłaty pożyczki na rachunek przedsiębiorcy oraz liczby dni, na które została zaciągnięta dana pożyczka, czyli kwoty wielokrotnie wyższej od kwoty naliczanej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 126, poz.715 ze zm.).

W odniesieniu do powyższego podkreślenia wymaga, iż w art. 54 ust. 1 powołanej ustawy wskazano, że konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu. Dodatkowo w art. 54 ust. 4 podano, że w przypadku odstąpienia od umowy, o którym mowa w art. 53, kredytodawcy nie przysługują żadne inne opłaty, z wyjątkiem bezzwrotnych kosztów poniesionych przez niego na rzecz organów administracji publicznej oraz opłat notarialnych. Oznacza to, że przedsiębiorca nie powinien żądać od konsumenta, w przypadku odstąpienia przez niego od umowy, żadnych innych kosztów oprócz odsetek, chyba, że poniósł koszty na rzecz organów administracji publicznej lub koszty opłat notarialnych, może w takim razie domagać się tychże kosztów. Natomiast w przedmiocie przysługujących przedsiębiorcy odsetek należy stwierdzić, że nie mogą one przekraczać odsetek maksymalnych uregulowanych przepisami Kodeksu cywilnego. Zgodnie bowiem z art. 359 § 2² kc, jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne, a w myśl art. 359 § 2³ kc postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy. W art. 359 § 2¹ kc określono zaś, iż maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (odsetki maksymalne).

Natomiast (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” stosowała inne, dużo wyższe odsetki, na co wskazuje pkt 7.4 wykorzystywanej przez Spółkę w obrocie konsumenckim „Umowy Pożyczki nr (...)” stanowiący, że „(...)”. Jak podał pozwany Prezes UOKiK przykładowo klient, który zawarł umowę pożyczki na 1000 złotych na okres 30 dni, w razie odstąpienia od umowy i dokonania zwrotu kwoty pożyczki po 10 dniach od otrzymania kwoty pożyczki, w myśl zasad zawartych w umowie jest zobowiązany zapłacić dodatkowo kwotę 95 złotych, podczas gdy - zgodnie z

zasadami przewidzianymi w ustawie o kredycie konsumenckim, klient byłby zobowiązany do zapłaty dodatkowo - przy zastosowaniu odsetek maksymalnych przewidzianych w kodeksie cywilnym (wynoszących 16%) - ok. 4,4 zł.

Powyższe zdaniem Sądu świadczy, że wprowadzona przez Spółkę metoda wyliczania odsetek prowadziła do uzyskiwania przez Spółkę wielokrotnie wyższych odsetek niż należałyby się jej zgodnie z bezwzględnie obowiązującymi przepisami ustawy. Tym samym sposób ukształtowania odsetek przez Spółkę należy uznać za sprzeczny z tymi przepisami, a przez to implikujący naruszenie art. 54 ust. 1 i 4 ustawy o kredycie konsumenckim.

W pkt V Decyzji opisano natomiast bezprawne zachowania (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” polegające na niepodawaniu w formularzu informacyjnym, dotyczącym kredytu konsumenckiego informacji o wysokości stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego.

W przypadku pierwszego zaniechania Spółki określonego w pkt.V Decyzji kluczowe znaczenie ma art. 13 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, w którym wskazano, jakie dane kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku. I tak w art. 13 ust. 1 pkt 12 podano, że podmioty te obarczone są wskazaniem informacji o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunków jej zmiany oraz ewentualnych innych opłatach z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Przy czym w myśl art. 14 tej ustawy kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi dane, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, którego wzór określa załącznik nr (...) do ustawy. Przedmiotowy formularz zbudowany w formie tabeli zawiera w części 3 rubrykę dotyczącą skutków braku płatności, przy której umieszczono rubrykę „-stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego:” do uzupełnienia.

Tymczasem Spółka w używanym formularzu informacyjnym nie podawała konkretnej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, gdyż przy tej pozycji określiła jedynie, że „(...)” Zdaniem Sądu natomiast pozycja formularza „stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego” wymaga podania stosowanej przez pożyczkodawcę stopy oprocentowania w sposób liczbowy, a nie jak to uczyniła Spółka w sposób opisowy, wskazujący faktycznie metodę wyliczenia oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, dodatkowo odsyłający do przepisu ustawy Kodeks cywilny oraz innych wskaźników jak stopa kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Sąd stwierdził, iż klient pożyczkodawcy powinien zostać zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 12 w zw. z art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim poinformowany wprost o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, nie zaś zmuszony do poszukiwania wskaźników dla wyliczenia tej stopy i jej samodzielnego oszacowania. W przeciwnym bowiem razie nie zostaje wypełniony przez Przedsiębiorcę, wynikający z ustawy obowiązek informacyjny wobec konsumenta.

Dlatego też niezamieszczanie przez Spółkę w formularzach informacyjnych kierowanych do konsumentów oznaczonej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego stanowi poważny błąd, który należy uznać za przejaw dezinformacji prowadzący do naruszenia ww. art. 13 ust. 1 pkt 12 w zw. z art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim.

W przypadku drugiego zaniechania Spółki wymienionego w pkt V zaskarżonej Decyzji należało odwołać się do art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którym umowa o kredyt konsumencki powinna określać roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Faktycznie Spółka wskazała zaś w pkt 6.9 wzorca „Umowy Pożyczki nr (...)”, analogicznie jak w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, że „(...)” Jednak powyższe ogólne wytyczne podane przez Spółkę służące określeniu wysokości odsetek zadłużenia przeterminowanego nie mogą zastąpić obowiązkowego oznaczenia rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego wymaganego przepisem prawa. Dopiero bowiem wskazanie konkretnej wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego uznać należy za wypełnienie wymogów art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim, czego nie spełnia przedstawienie przez Spółkę jedynie sposobu obliczania rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego. Wobec tego Spółka nie udzielając konsumentom pełnej, rzetelnej informacji rzeczywiście naruszyła powołany przepis ustawy o kredycie konsumenckim.

Co do praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów opisanej przez Prezesa UOKiK w pkt III Sąd uznał, że przedstawianie przez (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w reklamach pożyczki hasła: „(...)”, „(...)”, „(...)”, które mogą wprowadzać konsumenta w błąd poprzez wywołanie u niego błędnego przekonania o pewności uzyskania kredytu bez względu na wynik oceny ryzyka kredytowego, stanowi niedozwoloną praktykę rynkową określoną w art. 4 ust. 1 i 2 w zw. z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr. 171, poz. 1206) (pkt III Decyzji), która została bezpośrednio wymieniona w art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy oklik jako bezprawna praktyka naruszająca zbiorowy interes konsumentów.

W przypadku opisanej praktyki jej bezprawność wynika z naruszenia powszechnie obowiązującej normy prawnej wyrażonej w art. 3 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym - zakazu stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych.

W tym miejscu należy nadmienić, iż pojęcie praktyki rynkowej zostało zdefiniowane w art. 2 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, gdzie podano, że przez praktyki rynkowe rozumie się działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Niewątpliwie odpowiednio sformułowane treści zawarte w reklamie pożyczki miały istotny związek i przełożenie na decyzje konsumentów co do zawarcia umowy z Przedsiębiorcą.

W kwestii nieuczciwości praktyk rynkowych trzeba z kolei odwołać się do art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, zgodnie z którym praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. W myśl natomiast art. 4 ust. 2 tej ustawy za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd oraz agresywną praktykę rynkową, a także stosowanie sprzecznych z prawem kodeksu dobrych praktyk, jeżeli działania te spełniają przesłanki określone w ust. 1.

Jedną z nieuczciwych praktyk rynkowych jest zatem praktyka rynkowa wprowadzająca w błąd, a tą właśnie przypisano powodowi w pkt III Decyzji. Stosownie do treści art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął.

Ocena każdej praktyki stosowanej przez przedsiębiorcę, w tym praktyki polegającej na wprowadzaniu w błąd musi się odnosić do przeciętnego konsumenta, którego ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w art. 2 pkt 8 definiuje jako tego, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny; oceny dokonuje się z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa.

W tym kontekście należało zatem wziąć pod uwagę, że modelu przeciętnego konsumenta ustalonego na potrzeby niniejszej sprawy nie będą wyróżniać żadne charakterystyczne cechy, czy przynależność do jakiejś szczególnej grupy konsumentów. Wspomnieć jedynie można, że wobec zakreślonego przedmiotu działalności Przedsiębiorcy zainteresowanymi jego produktami byli roztropni, przeciętnie zorientowani konsumenci szukający na rynku środków finansowania.

Dokonując subsumcji ustalonego stanu faktycznego pod normy powyżej przywołanych przepisów Sąd stwierdził, iż uzasadnione jest uznanie, że podawanie przez (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w reklamach pożyczki hasła: „(...)”, „(...)”, „(...)”, wprowadza konsumentów w błąd, albowiem przekaz ten sugeruje bezwarunkowe udzielenie pożyczki. W tym względzie należy zaznaczyć, że hasło „(...)” wskazuje na łatwość uzyskania pożyczki,

do której otrzymania wystarczające jest legitymowanie się dowodem osobistym. Konsument ma zatem prawo na tej podstawie sądzić, że pozyskanie przez pożyczkodawcę danych osobowych klienta z jego dokumentu tożsamości, dające bezpieczeństwo przy zawieraniu umowy gwarantować będzie jednocześnie otrzymanie finansowania. Zauważyć bowiem trzeba, że w przekazie tym nie ma mowy jedynie o procedowaniu wniosku o pożyczkę po przedstawieniu przez konsumenta wyłącznie dowodu osobistego. Reklama w ujęciu „(...)” prowadzi więc do domniemania odnośnie możliwości otrzymania pożyczki w oparciu o dowód osobisty.

Przeświadczenie to potęgują kolejne zwroty reklamowe stosowane przez Spółkę. Mianowicie zwrot „(...)” wskazuje, że również osoby, wobec których prowadzona jest egzekucja otrzymują pożyczkę od Spółki. Skoro więc zgodnie z przekazem reklamowym posiadanie długów egzekwowanych przez komornika nie blokuje możliwości uzyskania pożyczki, to tym bardziej przeciętny konsument może być przekonany o możliwości otrzymania pożyczki tylko na dowód.

Sformułowanie „(...)” również przemawia za taką interpretacją. (...), czyli Biuro (...) S.A. z siedzibą w W. jest to instytucja powołana przez banki w 1997 r. na mocy art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r.- Prawo bankowe (Dz.U. Nr 140 poz. 939 ze zm.), której celem jest gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie bankom, innym instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów, instytucjom kredytowym, instytucjom pożyczkowym i innym podmiotom określonym w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim, określonych informacji stanowiących tajemnicę bankową. Instytucja ta współpracuje głównie z bankami, w oparciu o zawierane umowy w sprawie gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji o kredytobiorcach. Informacje zawarte w rejestrze prowadzonym przez Biuro (...) są różnego rodzaju, dotyczą nie tylko dłużników niespłacających swych zobowiązań, ale również m.in.: o całkowitej spłacie zobowiązań, o ich wygaśnięciu, stwierdzeniu nieistnienia zobowiązań, korekcie jego wysokości, nowopowstałych zobowiązaniach. Generalnie - rejestr (...) stanowi źródło informacji kredytowej i gospodarczej, gromadzi i udostępnia informacje o tym, jak osoby fizyczne i podmioty gospodarcze realizują swoje zobowiązania kredytowe i finansowe.

(...) jest powszechnie znany jako podmiot rejestrujący spłacalność zobowiązań przez kredytobiorców a przez to rejestrujący dłużników, tak też powinien kojarzyć się przeciętnemu konsumentowi. (...) oznaczać zatem będzie w niniejszym przypadku, że Spółka oferuje pożyczki niezależnie od wpisów dokonanych w bazie tej instytucji. Podobnie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku z 08 grudnia 2016 r. w sprawie VI ACa 1376/15, wskazując, że „W potocznym rozumieniu (...) oznacza sprawdzanie zdolności kredytowej, kojarzy się z „czarną listą” dłużników. Sprawdzanie w (...) wiąże się z ryzykiem, że kredytu czy pożyczki osoba wnioskująca nie otrzyma, gdyż może mieć negatywną historię kredytową. Określenie „(...)” wywołuje skojarzenie odstąpienia od procedury badania zdolności kredytowej, może sugerować pominięcie tego sprawdzenia. Przeciętny konsument mógł odnieść mylne wrażenie, że powód udziela pożyczek niezależnie od tego, czy konsumenci figurują w rejestrach dłużników. Tym samym mógł dojść do wniosku, że proces udzielania pożyczki nie jest sformalizowany.”

Tymczasem art. 9 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, nakłada na pożyczkodawcę bezwzględny obowiązek oceny ryzyka kredytowego przed zawarciem umowy. Stosownie do art. 5 pkt 16 ustawy o kredycie konsumenckim, ocena ryzyka kredytowego to dokonywana przez kredytodawcę ocena zdolności konsumenta do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami, w terminach określonych w umowie o kredyt konsumencki. W celu oceny ryzyka kredytowego pożyczkodawca może korzystać z baz danych prowadzonych przez biura informacji kredytowych oraz biura informacji gospodarczych (art. 5 pkt 15 ww. ustawy). Tym samym pożyczka tylko na dowód, wbrew temu co usiłowała przedstawić Spółka, nie mogła zostać uzyskana przez konsumenta, a stosowane przez nią w reklamach hasło „(...)” nie oznaczało powstrzymania się Spółki od weryfikacji spłacalności zobowiązań przez konsumenta, bowiem pożyczkodawca mógł korzystać z innej bazy niż (...). Natomiast jak słusznie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu powołanego wyroku: „Wskazać należy, że przeciętny konsument nie posiada wiedzy o tym, że dane o kredytobiorcach są gromadzone przez biura informacji gospodarczych, gdyż wymagałoby to ponadprzeciętnej świadomości prawnej, a wręcz profesjonalnej znajomości przepisów prawa. Ponadto podobieństwo skrótów (...) i (...)”

powoduje ich utożsamianie przez przeciętnego konsumenta. (...) kojarzy się z bankami, co wzmacnia przekonanie, że hasło reklamowe „(...)” oznacza, że firma pozabankowa nie dokonuje oceny ryzyka kredytowego.”

Z wyjaśnień Przedsiębiorcy wynika jednak, że w ramach procedury tzw. scoringu finansowego (tj. punktowej metody oceny wiarygodności osoby ubiegającej się o pożyczkę) szczegółowo analizuje sytuację finansowo-ekonomiczną potencjalnego pożyczkobiorcy i na podstawie wyników tej analizy decyduje o udzieleniu pożyczki. Oceny ryzyka kredytowego są dokonywane w oparciu wewnętrzne procedury spółki określane przez Dział Ryzyka oraz osobę odpowiedzialną za kraj/region. Przedsiębiorca weryfikuje zatem zdolność kredytową swoich potencjalnych kontrahentów, co pozostaje w sprzeczności z kierowanymi do konsumentów hasłami: „(...)”, „(...)”, „(...)”, ponieważ wprowadzają konsumenta w błąd, wywołując błędne przekonanie o pewności uzyskania kredytu niezależnie od oceny ryzyka kredytowego.

W tym miejscu należy dodać, iż zgodnie z art. 2 pkt 7 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym przez decyzję dotyczącą umowy - rozumie się podejmowaną przez konsumenta decyzję, co do tego, czy, w jaki sposób i na jakich warunkach dokona zakupu, zapłaci za produkt w całości lub w części, zatrzyma produkt, rozporządzi nim lub wykona uprawnienie umowne związane z produktem, bez względu na to, czy konsument postanowi dokonać określonej czynności, czy też powstrzyma się od jej dokonania. W niniejszym przypadku uznać należy, że konsument pod wpływem reklamy powoda zainteresuje się ofertą spółki lub podejmie czynności w celu uzyskania dodatkowych informacji. Samo zainteresowanie się ofertą spółki jest okolicznością wystarczająca dla uznania, że przeciętny konsument podjął decyzję dotyczącą umowy w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy pnpr. Stąd zakwestionowana reklama mogła zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta.

Poprzez ww. hasła, oferta Spółki wydawała się przeciętnemu konsumentowi bardziej atrakcyjna, niż była w rzeczywistości. Dla osób poszukujących możliwości szybkiego finansowania lub posiadających tzw. negatywną historię kredytową (np. wpisanych do rejestrów (...), bądź których wynagrodzenie zajął komornik) informacja, że Przedsiębiorca nie bierze pod uwagę danych figurujących w rejestrze dłużników i faktu dokonania zajęcia komorniczego przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu pożyczki ma podstawowe znaczenie. Pod wpływem rozpowszechnianych reklam przeciętny konsument mógł nabrać mylnego wyobrażenia o warunkach, jakie musi spełnić, aby uzyskać pożyczkę od Przedsiębiorcy i podjąć decyzję dotyczącą umowy, której w przypadku posiadania pełnej wiedzy o dostępności oferty spółki, mógłby nie podjąć. Zakwestionowane reklamy mogły zatem zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy, naruszając dobre obyczaje jak prawo konsumenta do uzyskania rzetelnej i jednoznacznej informacji, a przez to godzić w jego interesy.

Zdecydowanie więc na skutek opisanego działania Spółki dochodzi do naruszenia zakazu stosowania wobec konsumentów wprowadzającej w błąd nieuczciwej praktyki rynkowej, traktowanej przez prawodawcę jako działanie bezprawne.

Kolejna nieuczciwa praktyka rynkowa opisana w pkt IV Decyzji związana jest z zastosowaniem przez Spółkę w reklamie pożyczki zamieszczonej w ogólnokrajowej gazecie „(...)” rozpowszechnianej w sklepach sieci handlowej (...) hasła „(...)” z równoczesnym wskazaniem bardzo drobną czcionką że „(...)”, przez co nie przekazano w sposób jasny, istotnych informacji dotyczących pożyczki. Zauważyć bowiem trzeba, że jednym z głównych przekazów reklamy Spółki rzucającym się w oczy jest promocja „(...)” z uwagi na dużą wielkość liter tego sloganu (k. 21 I akt adm.). Jego treść prowadzi zaś do przekonania, że pobranie pożyczki gwarantuje uzyskanie bezpłatnych wczasów. Dopiero lektura poniżej widniejącego wyjaśnienia wskazuje na ograniczenie tej promocji, jednak mikroskopijna czcionka nie zostanie przez każdego z łatwością odczytana. W ocenie Sądu należało zatem uznać, że samo hasło główne dotyczące gratisowych wczasów może wpłynąć na przeświadczenie o dostępności oferty a tym samym na zainteresowanie konsumenta, co w świetle art. 2 pkt 7 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym stanowi już decyzję dotyczącą umowy. Zainteresowanie wywołuje bowiem oddzielny przekaz „(...)”, który nie pozostawia wątpliwości odnośnie bezwarunkowości otrzymania wczasów wobec zaciągnięcia pożyczki. Wprawdzie Spółka małym drukiem dodaje, że czas promocji jest ograniczony, ale z uwagi na oddzielenie tych przekazów i różną wielkość czcionki powzięcie przez konsumenta informacji o reglamentacji wczasów w perspektywie czasowej może nastąpić już po

zainteresowaniu konsumenta pożyczką z uwagi na darmowe wczasy, a biorąc też pod uwagę fakt, iż Spółka nie podaje w ogóle w ramach reklamy okresu promocji, uniemożliwić konsumentowi zweryfikowanie dostępności oferty, tym samym utrzymując konsumenta w nadziei na otrzymanie tak zachęcającego do skorzystania z pożyczki gratisu, jakim są darmowe wczasy.

Sąd uznał zatem, że Spółka nie podała konsumentowi na tyle dokładnej, precyzyjnej, a przy tym widocznej informacji, aby konsument mógł dokonać wyboru produktu na podstawie niewprowadzających w błąd informacji w czasie zapoznawania się z reklamą Spółki. Powyższa praktyka wpisuje się natomiast w treść art. 6 ust 1 i art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Zgodnie bowiem z pierwszym wymienionym przepisem praktykę rynkową uznaje się za zaniechanie wprowadzające w błąd, jeżeli pomija istotne informacje potrzebne przeciętnemu konsumentowi do podjęcia decyzji dotyczącej umowy i tym samym powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Tymczasem kwestionowana reklama właśnie takie kluczowe informacje dotyczące dostępności wczasów pomija, podnosząc znacząco atrakcyjność oferty Spółki, co wpływa na decyzje konsumentów. Zgodnie zaś z treścią drugiego przywołanego przepisu wprowadzającym w błąd zaniechaniem może w być w szczególności zatajenie lub nieprzekazanie w sposób jasny, jednoznaczny lub we właściwym czasie istotnych informacji dotyczących produktu. I tak w niniejszym przypadku Spółka nie podaje kluczowej informacji w przedmiocie dostępności gratisu, zachęcając konsumentów do skorzystania z pożyczki, podczas gdy konsument powinien już w chwili zapoznawania się z reklamą otrzymać informacje o podstawowych cechach produktu pozwalających na świadomy wybór, w tym przypadku informacje, czy ww. gratis w postaci wczasów, który może zaważyć na decyzji o ubieganiu się o pożyczkę, rzeczywiście jest w jego zasięgu. W przeciwnym wypadku zaniechanie przez Spółkę podania istotnych informacji godzi w interesy konsumenta, choćby w wyniku zmarnowania jego czasu na skutek podjęcia działań w kierunku skorzystania z oferty „(...)”.

Wobec powyższego Sąd uznał, że praktyką z pkt IV Decyzji Spółka istotnie naruszyła art. 4 ust. 1 i ust. 2 w zw. z art. 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Bezprawne praktyki muszą być wymierzone w zbiorowe interesy konsumentów, czyli odnosić się do obecnych, przyszłych i potencjalnych konsumentów, a więc naruszać prawa nieograniczonej bliżej nieokreślonej liczby konsumentów. Interes, który jest chroniony owym przepisem, to interes prawny rozumiany jako określone potrzeby konsumenta, które zostały uznane przez ustawodawcę za godne ochrony (tak SN w uzasadnieniu uchwały z 13 lipca 2006 r. III SZP 3/06).

Niewątpliwie opisane praktyki naruszały zbiorowe interesy konsumentów, albowiem nakierowane były na nieograniczony krąg konsumentów będących potencjalnymi klientami Przedsiębiorcy. Praktyki były zatem wymierzone we wszystkich konsumentów, którzy mogli zapoznać się z ofertą prezentowaną przez Przedsiębiorcę, przez co przynajmniej potencjalnie mogły zagrozić interesom szerokiego kręgu nieprofesjonalnych uczestników rynku.

W tym stanie rzeczy praktyka z pkt I Decyzji naruszająca ustawę o kredycie konsumenckim stanowi praktykę, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, natomiast praktyka z pkt V Decyzji naruszającą tą samą ustawę stanowi praktykę, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Z kolei praktyki z pkt III i IV Decyzji naruszające ustawę o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym stanowią niedozwolone praktyki z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przedmiotowe praktyki zostały zakończone przez (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” w różnym czasie. Dlatego Prezes UOKiK słusznie wydał w oparciu o art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Decyzję o uznaniu praktyk za naruszające zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie ich stosowania.

W ocenie Sądu nietrafna jest natomiast Decyzja Prezesa UOKiK w zakresie, w jakim uznano nią za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” z siedzibą we W., polegające na stosowaniu postanowienia wzorca umowy, które zostało wpisane do Rejestru postanowień wzorców

umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 ze zm.), poprzez zamieszczenie we wzorcu umowy „Umowa pożyczki Nr (...)” postanowienia o treści: „(...)” (pkt VI Decyzji). Działanie takie nie narusza bowiem, wbrew przekonaniu Prezesa UOKiK, art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Z art. 24 ust. 2 pkt 1 tej ustawy wynika, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działania przedsiębiorcy, w szczególności jak stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ kpc. W ocenie Sądu chodzi tu jednak nie o stosowanie postanowień wzorca wpisanych do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone przez jakiegokolwiek innego przedsiębiorcę, ale tylko przez przedsiębiorcę, który uczestniczył w postępowaniu zakończonym wpisem do rejestru. Artykuł 24 ust. 2 pkt 1 ustawy znajduje bowiem zastosowanie wyłącznie do przedsiębiorcy, który nie stosuje się do orzeczonego zakazu wykorzystywania niedozwolonych postanowień umowy. Ma to ścisły związek z treścią art. 479⁴³ kpc, zgodnie z którym wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2. Wykładnia art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik oraz art. 479⁴³ kpc stanowiła przedmiot rozbieżności zarówno w krajowym orzecznictwie sądowym, jak i w wypowiedziach doktryny.

Sąd Najwyższy w dniu 20 listopada 2015 r. podjął w składzie siedmiu sędziów uchwałę III CZP 17/15, w której dokonał wykładni art. 479⁴³ kpc. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, norma zawarta w art. 479⁴³ kpc rozszerza prawomocność materialną wpisu do rejestru klauzul niedozwolonych na osoby niebędące stronami procesu zakończonego tym wyrokiem. Zarazem jednak Sąd Najwyższy interpretując przepis art. 479⁴³ kpc dokonał, jak sam to określił, tak zwanej „redukcji teleologicznej” uznając, że przewidziana w art. 479⁴³ kpc rozszerzona podmiotowo prawomocność materialna wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone działa jedynie jednokierunkowo, to jest działa na rzecz wszystkich osób trzecich (konsumentów), ale wyłącznie przeciwko pozwanemu przedsiębiorcy, to jest przedsiębiorcy, przeciwko któremu ten wyrok został wydany. Rozszerzona prawomocność zawartego w tym wyroku zakazu wykorzystywania klauzul abuzywnych nie obejmuje natomiast innych przedsiębiorców, niebędących stroną postępowania w przedmiocie kontroli abstrakcyjnej postanowień wzorca, które doprowadziło do wydania tego wyroku.

W świetle dokonanej w uchwale Sądu Najwyższego wykładni art. 479⁴³ kpc uznać należy, że zakaz stosowania postanowień wzorców umowy, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, nie obejmuje innych przedsiębiorców, w stosunku do których dany zakaz nie został orzeczony. W efekcie stosowanie przez przedsiębiorcę wzorców nawet tożsamy, czy zbliżonych znaczeniowo do wzorców prawomocnie zakazanych innym przedsiębiorcom, nie może być uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 pkt 2 uokik i tym samym stanowić źródła naruszenia zakazu przewidzianego w art. 24 ust. 1 uokik.

Konkluzji tej nie zmienia wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. wydany w sprawie *Biuro (...) sp. z o.o. sp.k. w D., C#119/15*, w którym Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że artykuł 6 ust. 1 i art. 7 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 05 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich w związku z art. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów, należy w świetle art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem sądu i wpisanych do krajowego rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone mogło zostać uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy, który nie brał udziału w postępowaniu zakończonym wpisem owych postanowień do wspomnianego rejestru, za działanie bezprawne, stanowiące podstawę nałożenia kary pieniężnej z tego tytułu, pod warunkiem – czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego – że przedsiębiorcy temu przysługuje skuteczny środek prawny zarówno przeciwko decyzji uznającej tożsamość

porównywanych postanowień, obejmujący kwestię, czy – przy uwzględnieniu wszystkich istotnych okoliczności właściwych danej sprawie – owe postanowienia są materialnie identyczne, zwłaszcza pod względem wywołanych przez nie szkodliwych dla konsumentów skutków, jak i przeciwko decyzji ustalającej w danym wypadku kwotę kary pieniężnej.

Pomiędzy przywołaną uchwałą siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r. w sprawie III CZP 17/15 oraz wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. wydanym w sprawie C#119/15 nie zachodzi sprzeczność. W tym kontekście trafnie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 czerwca 2017 r. o sygn. VI ACa 1060/14, wskazując, iż analiza treści powołanego wyroku TSUE w sprawie C-119/15 (...) nie daje podstaw do przyjęcia, że zasada efektywności prawa unijnego nakazuje akceptację wariantu interpretacyjnego odmiennego od tego, który za właściwy uznał Sąd Najwyższy. Jak podniósł Sąd Apelacyjny wywody TSUE odnoszą się do tego, czy relewantne unijne unormowania „stoją (...) na przeszkodzie temu, by stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem sądu i wpisanych do krajowego rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone mogło zostać uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy, który nie brał udziału w postępowaniu zakończonym wpisem owych postanowień do wspomnianego rejestru, za działanie bezprawne, stanowiące podstawę nałożenia kary pieniężnej z tego tytułu”. Nie wynika z nich w żaden sposób, aby wprowadzenie do krajowych systemów prawnych takich rozwiązań było obowiązkiem państw członkowskich. Prawo polskie nie przewiduje rozwiązań analogicznych do tych, które opisano w cytowanym fragmencie uzasadnienia wyroku TSUE, jednak to, że ich ewentualne wprowadzenie do krajowego porządku prawnego nie naruszałoby prawa unijnego, nie ma znaczenia dla rozpatrywanej sprawy.

Sąd Apelacyjny zaznaczył, że Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, iż „nie można utrzymywać, że system krajowy taki jak ten, w który wpisuje się postępowanie główne, narusza przysługujące przedsiębiorcom prawo do obrony lub zasadę skutecznej ochrony sądowej” (pkt 43), zaś Sąd Najwyższy powołał się na potrzebę zapewnienia prawa do wysłuchania i wskazał, że gwarantowane jest ono na poziomie konstytucyjnym (art. 45 ust. 1), w art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz w art. 47 ust. 2 KPP. Sąd Apelacyjny wywiódł więc, iż nie jest to sprzeczność, gdyż treść przedmiotowych standardów ochrony praw podstawowych na poziomie krajowym i unijnym nie musi być identyczna. Prawo unijne nie stoi na przeszkodzie zapewnieniu w krajowych porządkach prawnych gwarancji prawa do obrony, prawa do wysłuchania i zasady skutecznej ochrony prawnej idących dalej aniżeli analogiczne standardy ochronne przyjęte w prawie UE. Sąd skonstatował, iż przyjęcie, że kierunek wykładni odrzucony przez Sąd Najwyższy nie pozostaje w sprzeczności z prawem unijnym, nie prowadzi do wniosku, że jest on zgodny z prawem polskim.

Ponadto TSUE nie badał w sprawie C-119/15 (...) bezpośrednio zgodności prawa polskiego z prawem unijnym, lecz dokonywał wykładni prawa UE. Poza płaszczyznę oddziaływania prawa unijnego na krajowe porządki prawne, ustalenia Trybunału dotyczące treści prawa polskiego mają zatem jedynie pomocniczy charakter i nie są wiążące dla sądów krajowych.

Sąd podziela również stanowisko zajęte przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 marca 2017 r. o sygn. VI ACa 165/14, który wskazał, iż nie można w szczególności z orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości wywodzić, że dla realizacji celów ochrony konsumenta na poziomie unijnym, w szczególności zaś zapewnienia efektywności tej ochrony, konieczne jest przyjęcie w prawie krajowym regulacji przewidujących rozszerzenie podmiotowe prawomocności wyroków sądowych nakładających zakaz stosowania określonych postanowień wzorca na innych przedsiębiorców, nie objętych wprost treścią tego zakazu. Sąd Apelacyjny trafnie również podniósł, iż wywody Trybunału Sprawiedliwości zawarte w wyroku z dnia 21 grudnia 2016 r. nie podważają argumentacji zawartej w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r. w tej części, w której Sąd Najwyższy odwołuje się do argumentów wywiedzionych z krajowych norm konstytucyjnych. W tym zakresie Sąd Najwyższy w powyższej uchwale wskazał, że stanowisko, zgodnie z którym wyrok uwzględniający powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone działa na rzecz wszystkich konsumentów ale wyłącznie przeciwko pozwanemu przedsiębiorcy, harmonizuje z postulatem zagwarantowania prawa do wysłuchania (art. 45 Konstytucji).

Ponadto takie ukształtowanie granic podmiotowych prawomocności materialnej art. 479⁴³ kpc, w kontekście regulacji przewidzianych w art. 24 i 106 ustawy okik, odpowiada dyrektywie proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji), nakazującej zachowanie równowagi pomiędzy potrzebą zapewnienia efektywnej kontroli abstrakcyjnej wzorców, a koniecznością respektowania prawa do wysłuchania, jako podstawowego elementu prawa do rzetelnego postępowania, wynikającego z zawartego w art. 45 Konstytucji, a także art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, prawa do sądu.

Podsumowując powyższe stwierdzić trzeba, że skoro dyspozycja art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik znajduje zastosowanie w razie naruszenia uprzednio istniejącego zakazu, którego źródłem jest prawomocne orzeczenie sądu, wydane w ramach tak zwanej kontroli abstrakcyjnej, natomiast adresatem zakazu stosowania postanowienia wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru klauzul abuzywnych jest wyłącznie przedsiębiorca, który był stroną postępowania zakończonym tym wpisem, gdyż taki wniosek wynika z wykładni art. 479⁴³ kpc przedstawionej w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., to Decyzja Prezesa UOKiK zawarta w pkt VI, uznająca stosowanie przez (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” postanowienia wpisanego do rejestru postanowień niedozwolonych na skutek wyroku zapadłego przeciwko innemu przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w myśl art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 u.o.k.k. oraz nakładająca karę pieniężną z tego tytułu w pkt VIII.6 Decyzji w wysokości 22 759 zł, musi być uznana za pozbawioną podstawy prawnej.

Za takim stanowiskiem przemawia także wyrok Sądu Najwyższego- Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 07 marca 2017 r. w sprawie o sygn. III SK 1/15, w uzasadnieniu którego Sąd ten wprost stwierdził, iż „Wyrok TSUE w sprawie C-119/15 (...) nie oznacza jednak, że prawo unijne nakazuje przyjęcie szerokiego skutku wpisu postanowienia do rejestru. Kwestia ta została pozostawiona prawodawcy krajowemu. Skoro zaś, jak wyjaśniono powyżej, art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie jest samoistnym źródłem bezprawności praktyk wymienionych w jego punktach 1-4 (obecnie), zaś z uchwały III CZP 17/15 wynika, że rozszerzona prawomocność działa tylko na niekorzyść konkretnego przedsiębiorcy, który był stroną postępowania zakończonym wpisem postanowienia do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, to sąd krajowy orzekający w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa UOKiK stwierdzającej naruszenie zakazu z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez praktykę, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o okik nie ma obowiązku dokonywania prounijnej wykładni art. 24 w.wym. ustawy (celem zapewnienia zgodności tego przepisu z prawem unijnym) w tym kierunku, by zachowanie przedsiębiorcy opisane w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznać za bezprawne z mocy wyłącznie przepisu.”

W konsekwencji zaskarżona Decyzja w pkt VI była nieprawidłowa, albowiem do powodowej Spółki nie miał zastosowania art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, skoro nie była ona stroną pozwaną w postępowaniach sądowych zakończonych prawomocnymi wyrokami, w oparciu o które wpisano do rejestru postanowienia wzorców umowy uznane za niedozwolone powołane przez Prezesa UOKiK w Decyzji, a tym samym nie objęła ją tzw. rozszerzona prawomocność z art. 479⁴³ k.p.c. Brak było wobec tego podstaw do nałożenia na (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” kary pieniężnej z tytułu naruszenia zakazu, o którym w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającego na stosowaniu postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolony.

Powżysze motywy uzasadniają uchylenie na podstawie art. 479^{31a} § 3 kpc pkt VI Decyzji i pkt VIII.6 Decyzji co do kary pieniężnej nałożonej w wysokości 22 759 zł w związku z naruszeniem, o którym mowa w pkt VI Decyzji.

Ustalenia odnośnie pozostałych praktyk stosowanych przez powodową Spółkę wskazywały natomiast na możliwość nałożenia na (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” kary pieniężnej za zachowania opisane w pkt I, III, IV i V Decyzji. W myśl bowiem art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił

się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 uokik. Prezes UOKiK skorzystał z tego uprawnienia nakładając karę pieniężną za zachowania opisane w Decyzji.

Mimo, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny, zdaniem Sądu Prezes UOKiK podjął trafną decyzję o wymierzeniu kar Przedsiębiorcy. Nie ma przy tym znaczenia, czy Przedsiębiorca dopuścił się naruszeń umyślnie czy nieumyślnie, na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego spoczywa bowiem obowiązek dochowania należytej staranności przy ocenie zgodności ich działań z obowiązującymi przepisami prawa.

Sąd zważył, iż jak wynika z treści art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej, o której mowa w art. 106, powinien uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Kara nie może jednak przekroczyć 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, czyli w roku 2012. W ocenie Sądu, wymiar kar ustalony przez Prezesa UOKiK uwzględnia dyrektywy wymiaru kary określone w powołanym przepisie.

Oceniając postępowanie powoda należało mieć na uwadze, że Przedsiębiorca jako profesjonalny uczestnik obrotu gospodarczego nie powinien dezinformować konsumentów, zwodzić wprowadzającą ich w błąd reklamą, nakładać na konsumentów kosztów niezgodnych z ustawą, bo stanowi to poważne zagrożenie dla konsumentów, a wręcz powoduje ich pokrzywdzenie.

W przypadku praktyki opisanej w pkt I Decyzji za naganne należy uznać stosowanie przez Spółkę mniej korzystnej regulacji od ustawowej w przedmiocie kosztów związanych z odstąpieniem przez konsumenta od umowy. Faktycznie bowiem nałożenie na konsumenta kosztów wielokrotnie przekraczających dopuszczalne prawem odsetki na wypadek odstąpienia od umowy pożyczki blokuje w praktyce swobodę odstąpienia od tej umowy lub też obciąża konsumenta nadmiernymi kosztami nie przysługującymi pożyczkodawcy. Negatywne skutki praktyki ujawnić się mogą tym samym na etapie zawierania kontraktu, nie mniej mogą mieć wpływ na jego wykonanie.

Za niedopuszczalne należy natomiast uznać kreowanie przez Spółkę poprzez mylące hasła reklamowe pewności uzyskania pożyczki konsumenckiej w sposób budzący złudne nadzieje konsumentów na szybkie pozyskanie finansowania nawet w razie istnienia zadłużenia niespłaconego przez konsumenta (pkt III Decyzji). Krytyczna weryfikacja przez konsumenta podważanych w postępowaniu hasel reklamowych dotyka bezpośrednio konsumenta, prowadzi do jego frustracji i rozczarowania spowodowanego nieuczciwym działaniem Spółki.

Z dezaprobatą trzeba też ocenić zaniechanie Spółki rzetelnego poinformowania konsumenta o okresie, w jakim możliwe jest pozyskanie przez niego dodatkowej korzyści w ramach umowy pożyczki celem zwabienia konsumenta wizją pozyskania profitu w postaci wczasów niezależnie od faktycznej możliwości otrzymania tego gratisu (pkt IV Decyzji).

Przypisane Spółce praktyki z pkt III i IV Decyzji ujawniały się zatem na etapie przedkontraktowym, którego istotą jest zachowanie przedsiębiorcy ukierunkowane na pozyskiwanie klientów lub złożenie oferty konsumentom, mające na celu skłonienie ich do zawarcia kontraktu.

Jeśli chodzi natomiast o działania Spółki opisane w pkt V Decyzji, były one niekorzystne dla konsumenta, gdyż nie był on rzetelnie powiadamiany o istotnych warunkach proponowanej pożyczki jak wysokość stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, której uzyskanie miało znaczące dla niego skutki finansowe. Przedmiotowe braki zawierał już formularz informacyjny, mający wpływ na ubieganie się przez konsumenta o udzielenie pożyczki, tak więc praktyka ta rozpoczynała się na etapie przedkontraktowym. Na etapie zawierania kontraktu Przedsiębiorca również nie zamieszczał w umowach kredytu konsumenckiego stosownych danych, co mogło powodować obciążanie konsumenta kosztami, o których nie miał wiedzy, a przez to mogło mieć wpływ na wywiązanie się przez konsumenta z przyjętego zobowiązania. Wadliwe opracowanie wzorców umowy przez Przedsiębiorcę powodowało więc, iż

konsument nie otrzymywał istotnych wiadomości stanowiących minimum przy ocenie samego produktu finansowego, jak też ryzyka wynikającego z zadłużenia u Przedsiębiorcy.

Przy czym wszystkie ww. działania były wynikiem co najmniej nieumyślnego postępowania Przedsiębiorcy. Niedozwolone praktyki dotyczą jednak rynku usług finansowych, a od przedsiębiorców działających na takim rynku wymaga się szczególnej solidności, uczciwości i prawości, stąd wszelkie odstępstwa i naruszenia słusznym interesów konsumentów zasługują na surowe sankcje.

Wymierzając kary Prezes UOKiK prawidłowo uwzględnił jako okoliczność łagodzącą zaniechanie praktyk przez Spółkę.

Okolicznością obciążającą jest znaczny zasięg naruszeń wywołany szeroką dostępnością reklamy, pokaźną liczbą konsumentów, z którymi powód zawarł umowy.

Mając powyższe na względzie, Sąd zważył, że orzeczona w pkt VIII.1 Decyzji kara w wysokości 102 415 zł za stosowanie praktyki wymienionej w pkt I Decyzji, w pkt VIII.2 Decyzji kara w wysokości 20 863 zł za stosowanie praktyki wymienionej w pkt. II nie zakwestionowanej przez powoda we wniesionym odwołaniu, w pkt VIII.3 Decyzji kara w wysokości 20 863 zł za stosowanie praktyki wymienionej w pkt III Decyzji, w pkt VIII.4 Decyzji kara w wysokości 20 863 zł za stosowanie praktyki wymienionej w pkt IV Decyzji i w pkt VIII.5 Decyzji kara w wysokości 23 896 zł za praktyki określone w pkt V Decyzji są odpowiednie do stopnia oraz zakresu naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów dokonanego przez powoda.

Podkreślenia wymaga, że w roku poprzedzającym wymierzenie kar (2012 r.) przychód powoda ogółem wyniósł (...) zł. Tak więc niski wymiar przedmiotowych kar, nie wpłynie istotnie na płynność finansową Przedsiębiorcy.

Zaznaczenia wymaga także, że kara pieniężna ma pełnić funkcję prewencji szczególnej i ogólnej, a więc być zarówno realną, odczuwalną dolegliwością dla ukaranego podmiotu, będącą reakcją na naruszenie przepisów, ale także wyraźnym ostrzeżeniem na przyszłość. Natomiast nienałożenie na Przedsiębiorcę kary bądź jej zmniejszenie, w ocenie Sądu, stałoby w sprzeczności z celami prewencyjnymi sankcji za niezastosowanie się powoda do obowiązujących wymagań prawa, jak również represyjno-wychowawczymi, zmierzającymi do wymuszenia na ukaranym przestrzegania reguł prawnych w przyszłości.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że ustalone w postępowaniu okoliczności niniejszej sprawy w pełni uzasadniają nałożenie na powoda kar pieniężnych za praktyki opisane w Decyzji w wysokościach ustalonych przez Prezesa UOKiK w zaskarżonej Decyzji, a zatem nie mógł zostać uwzględniony wniosek powoda o uchylenie lub zmianę Decyzji w tym zakresie.

Z przedstawionych względów Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uchylił Decyzję Prezesa UOKiK w pkt VI i w pkt VIII.6 na podstawie art. 479^{31a} § 3 k.p.c. i oddalił wniesione przez powoda odwołanie w pozostałej części na podstawie art. 479^{31a} § 1 kpc wobec braku podstaw do jego uwzględnienia.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 100 kpc, uznając, że pozwany uległ tylko co do nieznaczącej części swojego żądania.

SSO Maria Witkowska